

Obsah

Úvod. Ekonomická sociologie a její problémy	9
Definice vědního oboru	10
Výzkumné problémy	13
Cíle příručky	16
Kapitola 1. Tři koncepce člověka v ekonomice	19
1. Metodologický individualismus	20
2. Člověk ekonomický (<i>homo oeconomicus</i>)	21
3. Člověk sociologický (<i>homo sociologicus</i>)	24
4. Člověk společensko-ekonomický (institucionálně zakotvený)	27
5. Typologie Amitaie Etzioniho a polské průmyslové organizace	29
6. Teoretické rámce tří koncepcí člověka	32
Kapitola 2. Od organizace k instituci	39
1. Mechanický model organizace jako ztělesnění racionality	40
2. Dysfunkce mechanického modelu. Postweberovský přístup	43
3. Ve směru antiweberismu	45
Moc	45
Konflikt	47
Věda a technika	48
4. Instituce a organizace	49
5. Obecný model procesu institucionalizace	50
6. Příklad institucionalizace. Profesionalizace	52
7. Starý a nový institucionalismus	56
Kapitola 3. Zrození kapitalismu. Institucionální analýza	61
1. Pojem kapitalismu	62
2. Weberova teorie vzniku kapitalismu	64
3. Teorie vzniku kapitalismu Douglassa C. Northe	69
4. Trh a jiné systémy alokace statků. Karl Polanyi	74
5. Kapitalismus a kultura. David S. Landes	78
Kapitola 4. Společensko-hospodářský rozvoj. Hybné síly	83
1. Rozvojová trajektorie. Obecný nárys	84
2. Čtyři pojetí vývoje společnosti	86
Pojetí funkcionální	87

Pojetí elitistické	88
Pojetí marxistické a neomarxistické	90
Pojetí institucionální. Doplnující úvahy.	91
3. Ekonomika jako faktor rozvoje	93
4. Politika jako faktor rozvoje	96
5. Socialistická industrializace. Charakteristika a strategie	98

Kapitola 5. Trh, stát a společnost. Jak sladit odlišnou logiku těchto systémů?

1. Dvě vize společenského řádu. Thomas Hobbes a Adam Smith	102
2. O odlišnostech racionálnosti ve fungování systémů	105
3. O rozporech vyzrálého kapitalismu	108
4. O patologických důsledcích dominance politiky ve státním socialismu	110
5. Vlna hledání smíšených systémů	112
6. Návrat tržní samoregulace v sedmdesátých až devadesátých letech	116
7. Epistemologická záhada čeká na rozluštění	119

Kapitola 6. Stát v ekonomice. Nakolik a jaký?

1. Historicko-srovnávací perspektiva a perspektiva esencialistická	124
2. Kolik státu v ekonomice?	126
Stát veřejných statků	127
Stát makroekonomické stabilizace	128
Stát sociálních práv	130
Rozvíjející se stát	130
Socialistický stát	131
3. Funkce státního aparátu v ekonomice	132
4. Stát v socialistické ekonomice	135
5. Názory veřejnosti na stát v postsocialistickém Polsku	138

Kapitola 7. Welfare state. Jeho vznik, rozvoj a krize

1. Příčiny vzniku <i>welfare state</i>	144
Vize dobrého života	144
Občanská práva	145
Kapitalistická modernizace	146
Marxistické teorie	148
Teorie difuze	149
Moderní liberalismus	149

2. Varianty <i>welfare state</i>	151
Reziduální a institucionální <i>welfare state</i>	151
Liberální, konzervativní a sociálnědemokratický <i>welfare state</i>	152
Transferový <i>welfare state</i>	153
3. Argumenty proti <i>welfare state</i>	153
Ekonomické argumenty	154
Politické argumenty	155
Kulturně-společenské argumenty	156
4. Krize, či kontinuita?	156
5. <i>Welfare state</i> v postsocialistickém Polsku	160

Kapitola 8. Pracovní vztahy. Konflikt, kooperace, hra

1. Čtyři fáze, čtyři orientace	168
2. Klasický liberalismus. Adam Smith	168
3. Orientace na konflikt. Karl Marx a jiní	169
4. Orientace na kooperaci. Frederick W. Taylor a jiní	171
5. Hra jako konfigurace konfliktu a kooperace	173
6. Mechanismy trhu a politiky. Albert O. Hirschman	175
7. Konflikt a jeho institucionalizace.	178
Systém konfliktní	179
Systém pluralitní	180
Systém neokorporativistický	181
Systém monokratický	181
8. Institucionalizace konfliktu v průmyslu USA	182
9. Pracovní vztahy v Polsku	183
Monokratický systém	183
Radikálně-konfliktní vize Solidarity.	186
Pluralitní (neoliberální) systém	188
Polská varianta neokorporativismu (negociační ekonomika)	188
10. Výzvy budoucnosti	189

Kapitola 9. Vlastnictví a vlastnická práva

1. Zdůvodnění a ospravedlnění soukromého vlastnictví	192
2. Hledisko filosofické	193
3. Encyklika <i>Laborem exercens</i> a vlastnictví	196
4. Vlastnická práva a formy vlastnictví.	198
5. Hledisko ekonomické	200
6. Hledisko politicko-ekonomické	204
7. Hledisko sociologické	209

Kapitola 10. Institucionalizace trhu v postsocialismu	215
1. Tři perspektivy. První přiblížení	216
2. Perspektiva globalizačně-imitační, aneb jak sloučit konstruktivismus se spontánností	218
3. Perspektiva evolučně-regulační, aneb projekty a lidé	223
4. Perspektiva strukturálního dědictví	231
Fatalistická varianta	231
Umírněná varianta	232
5. Společenský řád a systémová změna	234
Kapitola 11. Distribuční spravedlnost	237
1. Sociální spravedlnost. Argumenty čerpané z historie	238
2. Koncepce sociální spravedlnosti. Robert Nozick, John Rawls a Michael Walzer	243
Oprávnění. Robert Nozick	243
Sladování svobody a rovnosti. John Rawls	244
Sféry spravedlnosti. Michael Walzer.	246
3. Schéma analýzy pocitů spravedlnosti. Raymond Boudon	247
4. Typologie zásad sociální spravedlnosti	249
5. Americké pojetí spravedlnosti. Trh a stát	252
6. Ekonomické orientace ve vztahu k spravedlnosti v Polsku	253
Kapitola 12. Ekonomika a civilizační výzvy	261
1. Strukturální adaptace na vnější svět	262
2. Postsocialistická transformace a civilizační výzvy	263
3. Snižování zaostalosti. Zkušenosti z minulosti	265
4. Globalizace trhu jako nová teorie konvergence	268
5. Dřívější teorie konvergence	275
6. Argumenty ve prospěch teorie divergence	277
7. Ekonomické systémy současného kapitalismu	280
8. Mnohost kultur kapitalismu	281
Bibliografie.	289
Prameny mott a citátů v rámečcích	325
Seznam tabulek a schémat	329
Rejstřík jmenný	331